

ข้อผิดพลาดในการแต่งประโยค

หนังสือหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร ให้คำจำกัดความและคำอธิบายของคำว่า "ประโยค" ไว้ดังนี้

(1) ประโยค คือ ถ้อยคำที่มีเนื้อความบริบูรณ์ ประโยคหนึ่งๆแบ่งออกเป็น 2 ภาค ดังนี้

(ก) ภาคประธาน

(ข) ภาคแสดง¹

ในภาคทั้งสองของประโยคข้างบนนี้ ในภาคหนึ่งๆยังจำแนกเป็นส่วนย่อยซึ่งเรียกว่า บท ออกไปอีก ดังนี้

(1) ภาคประธานจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ

ก. บทประธาน คือส่วนสำคัญของภาคประธาน

ข. บทขยายประธาน คือส่วนขยายประธานให้พิสดารออกไป

(2) ภาคแสดง จำแนกออกเป็น 4 ส่วน คือ

ก. บทกริยา คือส่วนสำคัญของภาคแสดง

ข. บทขยายกริยา คือส่วนขยายกริยาให้พิสดารออกไป

ค. บทกรรม คือส่วนที่ถูกกริยาทำ

ง. บทขยายกรรม คือส่วนที่ขยายกรรมให้พิสดารออกไป²

¹พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร:2514) หน้า 192

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 210

รวมความว่า ข้อความที่เรียกว่าประโยคนั้น ต้องมีภาคประธานและภาคแสดงครบ
บริบูรณ์ และใน 2 ภาคนี้ ย่อมมีส่วนสำคัญที่เป็นใจความอยู่คือ

ก. ในภาคประธาน ก็มีบทประธานเป็นส่วนสำคัญ

ข. ในภาคแสดง ก็มีบทกรรมกริยา หรือถ้าเป็นสกรรมกริยา ก็มีบทกรรมช่วย
ด้วย ถ้าเป็นวิกตรรถกริยา ก็มีบทวิกติกรกรช่วยด้วย เป็นส่วนใจความสำคัญ³

จากคำอธิบายข้างบนนี้ เราจะทราบว่า ประโยคย่อมประกอบขึ้นด้วยบทต่างๆ คือ
บทประธาน บทขยายประธาน บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม และบทขยายกรรม ข้อผิด
พลาดของนิสิต นอกจากจะผิดในเรื่องบทต่างๆนี้แล้ว ยังผิดในเรื่องคำที่ประกอบเป็นบทต่างๆ
อีกด้วย ข้อผิดพลาดในการแต่งประโยคของนิสิต อาจแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

- ๑.1 การเรียงคำเข้าประโยคผิดที่
- ๑.2 บทต่างๆในประโยคไม่สอดคล้องกัน
- ๑.3 การจับบทต่างๆในประโยคไม่เหมาะสม
- ๑.4 การขาดคำที่จำเป็นในประโยค
- ๑.5 การเพิ่มคำในประโยค

1. การเรียงคำเข้าประโยคผิดที่

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ประโยคประกอบด้วยภาคประธานและภาคแสดงและแต่ละ
ภาคประกอบด้วยบท⁴ต่างๆ คือ

ภาคประธาน อาจจะประกอบด้วยบทประธานบทเดียว หรืออาจจะ มีบทขยายประ
ธานตามหลังก็ได้ ตัวอย่างเช่น

³พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร:2514) หน้า 193

⁴บท หมายถึง คำ หรือ อ วลี

<u>ภาคประธาน</u>		<u>ภาคแสดง</u>	
บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทกรรม
นักเรียน	—	ทำ	การบ้าน
นักเรียน	ม.ศ.3	ทำ	การบ้าน

ภาคแสดงอาจจะประกอบด้วยบทกริยาบทเดียว หรืออาจจะมีบทขยายกริยาตามหลังก็ได้ หรืออาจจะมีบทกรรมตามหลังบทเดียว หรือมีบทขยายกรรมตามหลังอีกทีหนึ่งก็ได้ ตัวอย่างเช่น

<u>ภาคประธาน</u>		<u>ภาคแสดง</u>			
บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	บทกรรม	บทขยายกรรม
รถ	—	กำลังแล่น	—	—	—
รถ	คันเล็ก	แล่น	เร็ว	—	—
เขา	—	เปิด	—	วิทยุ	—
เขา	—	เปิด	—	วิทยุ	กระเป๋าหิ้ว

จะสังเกตได้ว่า บทขยายมักจะทำตามหลังบทที่ถูกขยายเสมอแต่ในบางกรณีบทขยายกริยา อาจจะไม่ตามหลังบทกริยาก็ได้ พระยาอุปกิตศิลปสาร⁵ กล่าวไว้ว่า "บทขยายกริยาเอาไว้น่าประโยคก็ได้ เช่น ตัวอย่าง เขาไปพรงนี้

<u>ภาคประธาน</u>		<u>ภาคแสดง</u>	
บทประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา	
เขา	ไป	พรงนี้	

หรือจะพูดว่า พรงนี้ เขาไป ก็ได้

<u>ภาคแสดง</u>	<u>ภาคประธาน</u>	<u>ภาคแสดง</u>
บทขยายกริยา	บทประธาน	บทกริยา
พรงนี้	เขา	ไป

⁵พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร:2514) หน้า 213

ถ้าเป็นประโยคที่มีบทกรรม บทขยายกริยาก็ต้องไปอยู่ท้ายประโยคที่เดียว"⁶
ตัวอย่างเช่น

ภาคประธาน		ภาคแสดง	
บทประธาน	บทขยายประธาน	บทกริยา	บทกรรม
เขา	—	เปิด	วิทย์
			—
			กำลัง

ข้อฝึกพลาตเรื่อง การเรียงคำเข้าประโยคฝึกที่ อาจแบ่งออกได้เป็น 5 ชนิด
คือ

- 1.1.1 เรียงบทขยายประธานฝึกที่
- 1.1.2 เรียงบทขยายกริยาฝึกที่
- 1.1.3 เรียงบทขยายกริยาฝึกที่
- 1.1.4 เรียงคำเชื่อมประโยคฝึกที่
- 1.1.5 เรียงคำปฏิเสธฝึกที่

1.1.1 เรียงบทขยายประธานฝึกที่

ตำแหน่งของบทขยายประธาน ควรจะอยู่ต่อจากบทประธาน และในกรณีที่มีบทขยายประธานหลายบท บทที่ทำหน้าที่ขยายทั้งบทประธานและบทขยายประธาน ควรจะอยู่หลังบทขยายประธานนั้น

ตัวอย่างเช่น

นิสิต นักศึกษา ในฐานะผู้รับผิดชอบส่วนหนึ่งต่อประเทศชาติ จะได้ทราบถึง
นโยบายของรัฐบาล

นิสิต นักศึกษา

เป็น บทประธาน

ในฐานะผู้รับผิดชอบต่อประเทศชาติ
ส่วนหนึ่ง

เป็น บทขยายประธาน

ขยายข้อความในภาคประธานทั้งหมด

⁶ดูข้อ 1.3

ผู้ที่ได้เข้ามาศึกษาส่วนใหญ่ในคณะอักษรศาสตร์[↑] มักจะเป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้

ผู้ เป็น บทประธาน
 ที่ได้เข้ามาศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ เป็น บทขยายประธาน
 ส่วนใหญ่ ขยายข้อความในภาคประธานทั้งหมด

1.2 เรียงบทขยายกรรมนิคที่

คงได้กล่าวมาแล้ว (ดูหน้า 52) ว่า บทขยายมักจะตามหลังบทที่ถูกขยายเสมอ ดังนั้นประโยคที่มีบทขยายกรรมอยู่ด้วย บทขยายกรรมจะอยู่ตามหลังบทกรรม

ตัวอย่างเช่น

จมีนศรีก็ทูลให้พระพันวษาหาตัวขุนแผนมา ซึ่งขณะนั้นติดคุกอยู่

ขุนแผน เป็น บทกรรม
 ซึ่งขณะนั้นติดคุกอยู่ เป็น บทขยายกรรม

1.3 เรียงบทขยายกริยานิคที่

ตามปกติบทขยายกริยา จะอยู่ต่อจากบทกริยา เช่น ประโยค "เด็กคนนี้โตเร็ว" เร็ว เป็นบทขยายกริยา อยู่ต่อจากบทกริยา โต แต่ถ้าเป็นประโยคที่มีบทกรรมอยู่ด้วย บทขยายกริยาจะอยู่หลังบทกรรม เช่นประโยค "เด็กคนนี้นิ่งช้าเร็ว" เร็ว เป็นบทขยายกริยา อยู่หลังบทกรรม ช้า หรือถ้าประโยคนั้นมีบทขยายกรรมอยู่ด้วย บทขยายกริยาจะอยู่หลังบทขยายกรรมอีกที เช่น ประโยค "เด็กคนนี้ทำการบ้านวิชาเลขคณิตเก่ง" เก่ง เป็นบทขยายกริยา อยู่หลังบทขยายกรรม วิชาเลขคณิต

บางครั้งบทยายกริยาอาจมีหลายบทได้ บทยายกริยาที่ทำหน้าที่ขยายทั้ง
บทกริยาและบทยายกริยาบทอื่น ควรจะอยู่หลังบทยายกริยาบทนั้น แต่นิสัยแรก
ไว้ในระหว่างบทยายกริยาบทแรก

ตัวอย่างเช่น

น้องจะได้รู้จักกับบุคคลอื่น ด้วย ที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกับน้อง
ด้วย เป็นบทยายกริยา ที่ควรอยู่หลังบทยายกริยาบทอื่น

การแข่งขันไปโล่น้ำกำลังเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน และยังมีเป็น
ความบันเทิงเรีงรมย์ได้ ด้วย อีก อย่าง หนึ่ง
ด้วย เป็นบทยายกริยา ที่ควรอยู่หลังบทยายกริยาบทอื่น

คนที่ว่ายน้ำเก่งๆ นอกจากจะช่วยตัวเองได้แล้ว ยังสามารถช่วย
ผู้อื่น ด้วย ได้ อีก.
ด้วย เป็นบทยายกริยา ที่ควรอยู่หลังบทยายกริยาบทอื่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1.4 เรียงคำเชื่อมประโยคชนิดที่

คำเชื่อมประโยค จะทำหน้าที่เชื่อมประโยค 2 ประโยคให้เป็นประโยคใหญ่ประโยคเดียวกัน ตำแหน่งของคำเชื่อมประโยคมักจะอยู่ตรงกลางระหว่างประโยคเล็กทั้งสอง บางประโยคอาจมีคำเชื่อมประโยค 2 คำที่ใช้คู่กัน คำเชื่อมประโยคคำแรกจะอยู่ตรงกลางระหว่างประโยคทั้งสอง ส่วนคำเชื่อมประโยคคำที่ 2 จะอยู่หลังบทประธานของประโยคเล็กประโยคที่ 2 ถ้าประโยคเล็กประโยคที่ 2 ไม่มีบทประธาน คำเชื่อมประโยคคำที่ 2 ก็จะอยู่ต่อจาก คำเชื่อมประโยคคำแรก

ตัวอย่างเช่น

(พราหมณ์คิดว่าตัวเองฉลาดแล้วที่ทำอย่างนั้น) โดยไม่ยอมรับตัวเองว่า โง่

คำเชื่อมประโยค ว่า ควรอยู่ตรงกลางระหว่างประโยค "โดยไม่ยอมรับ" และประโยค "ตัวเองโง่"

เมื่อพระพุทธองค์แสดงธรรมโปรดพระญาติวงศ์แล้ว จนเข้าใจในพระธรรม รู้อะไรแห่งพระธรรม พระญาติวงศ์ก็ถวายบังคมลากลับ

"แล้ว-ก็" เป็นคำเชื่อมประโยค 2 คำที่ใช้คู่กัน คำเชื่อมประโยคแล้ว ควรจะอยู่ตรงกลางระหว่างประโยค "เมื่อพระพุทธองค์...รู้อะไรแห่งพระธรรม" และประโยค "พระญาติวงศ์...ลากลับ"

แม้ประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อย่างสูงสุด ก็มีการค้นคว้าในเรื่องนี้

"แล้ว-ก็" เป็นคำเชื่อมประโยค 2 คำที่ใช้คู่กัน คำเชื่อมประโยคแล้ว ควรจะอยู่ตรงกลางระหว่างประโยค "แม้ประเทศ...อย่างสูงสุด" กับประโยค "มีการค้นคว้าในเรื่องนี้"

กร. วิจิตรณ์ ภาณุพงศ์ ไก่กล่าวไว้ในหัวข้อ หมวดคำปฏิเสธ⁵ ว่า

คำปฏิเสธที่ใ้บ่บ่ยที่สุดได้แก่คำว่า "ไม่" ซึ่งอาจจะปรากฏในข้อใดข้อหนึ่งข้างล่างนี้คือ

- ก. ข้างหลังคำช่วยหน้าคำกริยาบางคำ
- ข. ข้างหน้าคำช่วยหน้าคำกริยาบางคำ
- ค. ข้างหน้าหรือข้างหลังคำช่วยหน้าคำกริยาบางคำ
- ง. ในกรณีที่ไม่มีคำช่วยหน้าคำกริยาอยู่ในประโยคนั้นเลย อาจจะปรากฏหน้าคำกริยา เช่น แยกไม่ออกเลย
นำไม่ไหล
เสื่อไม่แห้ง
ดอกไม้ไม่บาน

ในบางกรณีเมื่อมีคำกริยา 2 คำเรียงกัน คำปฏิเสธ "ไม่" อาจจะอยู่ระหว่างคำกริยากี่ใด ในประโยคตัวอย่างข้างล่างนี้ มีบทกริยาซึ่งประกอบด้วยคำกริยา 2 คำ ซึ่งแยกกันอยู่ ตามความเห็นของผู้วิจัย คำปฏิเสธ "ไม่" น่าจะปรากฏข้างหน้าคำกริยาคำหลัง แต่นิสัยเขียนไว้ข้างหน้าคำกริยาคำแรก

ตัวอย่างเช่น

อุดมคติควรเป็นสิ่งเฉพาะตัว คนเราแต่ละคนไม่มีความสอดคล้องเหมือนกัน
"มี-เหมือนกัน" เป็นบทกริยา คำปฏิเสธ ไม่ ควรจะอยู่ข้างหน้าคำกริยา
"เหมือนกัน"

ผู้นำหรือตัวเอกในเรื่องนี้ คือ พระอภัย กับ ชุนแผน พุคไคว่ไม่ทำตัว
เหมาะสมกับความเป็นผู้นำ

"ทำ-เหมาะสม" เป็นบทกริยา คำปฏิเสธ ไม่ ควรจะอยู่ข้างหน้าคำกริยา "เหมาะสม"

2. บทต่างๆในประโยคไม่สอดคล้องกัน

คามปกติการที่จะเขียนประโยคให้ไ้ใจความถี่ จะต้องรู้ว่าคำในประโยคมีความหมายสอดคล้องกันหรือไม่ เช่นต้องรู้ว่า คำที่ทำหน้าที่เป็นบทประธาน และคำที่ทำหน้าที่เป็นบทกริยาในประโยคนั้น มีความหมายสอดคล้องกันหรือไม่ บางทีคำที่ทำหน้าที่เป็นบทประธาน กับ คำที่ทำหน้าที่เป็นบทกริยาอาจจะปรากฏร่วมกันไม่ได้ก็ได้ ถ้าบทต่างๆในประโยคมีความหมายไม่สอดคล้องกัน ก็จะทำให้ประโยคนั้นไ้ใจความถี่ หรือบางทีบทต่างๆนั้นอาจจะมีความหมายสอดคล้องกัน แต่คำที่ใช้ไม่สอดคล้องกัน ก็จะทำให้ประโยคนั้นไ้ใจความถี่ เช่นกัน

ข้อผิดพลาดของนิสัยในเรื่องนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิดคือ

- 2.1 ความหมายของบทต่างๆไม่สอดคล้องกัน
- 2.2 การใช้คำที่หมายถึงสิ่งเดียวกันในบทต่างๆไม่สอดคล้องกัน

2.1 ความหมายของบทต่างๆไม่สอดคล้องกัน

ความหมายของบทต่างๆไม่สอดคล้องกัน หมายถึง การที่นิสัยใช้คำที่มีความหมายต่างๆทำหน้าที่เป็นบทต่างๆในประโยค และความหมายของคำที่ทำหน้าที่เป็นบทต่างๆนั้นไม่สอดคล้องกัน ข้อผิดพลาดในเรื่องนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น 3 หัวข้อคือ

- 2.1.1 ความหมายของบทประธานและบทกริยาไม่สอดคล้องกัน
- 2.1.2 ความหมายของบทประธาน บทกริยา และบทขยายกริยา ไม่สอดคล้องกัน
- 2.1.3 ความหมายของบทกรรม และ บทขยายกรรมไม่สอดคล้องกัน

2.1.1 ความหมายของบทประธานและบทกริยาไม่สอดคล้องกัน

ตัวอย่างเช่น

กลิ่นหอมจางๆของคอกแก้วและคอกมะลิที่ขึ้นอยู่ในสวนโซยกลิ่นมาอ่อนๆตาม
สายลม

บทประ찬 "กลิ่นหอมจางๆ" จะปรากฏร่วมกับบทกวี "โซยกลิ่น" ไม่ได้
เพราะมีคำว่า "กลิ่น" ซ้ำกัน ประโยคนี้อาจพูดได้ 2 แบบ คือ
แบบที่ 1 ใช้ "กลิ่นหอมจางๆ" เป็นบทประ찬 และ "โซย" เป็นบทกวี ดังนี้
"กลิ่นหอมจางๆของคอกแก้วและคอกมะลิที่ขึ้นอยู่ในสวนโซยมาอ่อนๆตามสายลม"
แบบที่ 2 ใช้ "คอกแก้วและคอกมะลิ" เป็นบทประ찬 และ "โซยกลิ่น" เป็นบท
กวี ดังนี้ "คอกแก้วและคอกมะลิที่ขึ้นอยู่ในสวนโซยกลิ่นมาอ่อนๆตามสายลม"

(เสียงโกซันเป็นท่านองเจ้อยแจ้ว) ความวิเวกว่วมาในความมืด

บทประ찬 "ความวิเวก" หมายถึงความเงิบจะปรากฏร่วมกับบทกวี "แว่วมา"
ไม่ได้ เพราะความหมายไม่สอดคล้องกัน บทประ찬ที่จะปรากฏกับบทกวี "แว่วมา" ได้
ควรจะมี ความหมายเกี่ยวกับเสียง เช่น "เสียงโกซันแว่วมา"

ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังยากจนอยู่

บทประ찬 "ฐานะทางเศรษฐกิจ" จะปรากฏกับบทกวี "ยังยากจนอยู่" ไม่ได้
เพราะความหมายไม่สอดคล้องกัน บทประ찬ที่จะปรากฏกับบทกวี "ยังยากจนอยู่" ควร
หมายถึง สิ่งมีชีวิต ประโยคนี้อาจพูดได้ 2 แบบคือ

แบบที่ 1 ใช้ "ฐานะทางเศรษฐกิจ" เป็นบทประ찬 และ "ยังอยู่ในระดับต่ำ"
เป็นบทกวี ดังนี้ "ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับต่ำ"

แบบที่ 2 ใช้ "ประชาชนชาวไทย" เป็นบทประ찬 และ "ยังยากจนอยู่" เป็นบท
กวี ดังนี้ "ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ยังยากจนอยู่"

ดังนั้นการกระทำของผู้ใหญ่จึงควรคิดให้รอบคอบ

บทประ찬 "การกระทำ" จะปรากฏร่วมกับบทกวี "จึงควรคิด" ไม่ได้ เพราะ
ความหมายไม่สอดคล้องกัน บทประ찬ที่ปรากฏกับบทกวี "จึงควรคิด" ควรจะหมายถึงสิ่ง
มีชีวิต ประโยคนี้อาจพูดได้ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 ใช้ "ผู้ใหญ่" เป็นบทประธาน และ "จึงควรคิด" เป็นบทกริยา ทั้งนี้ "ดังนั้นผู้ใหญ่จึงควรคิดให้รอบคอบ"

แบบที่ 2 ใช้ "การกระทำ" เป็นบทประธาน และ "จึงควรให้รอบคอบ" เป็นบทกริยา ทั้งนี้ "ดังนั้นการกระทำของผู้ใหญ่จึงควรให้รอบคอบ"

การใช้ภาษาไทยของคนไทยที่ย่อมมีใช้อย่างผิดๆ แม้กระทั่งในหมู่นักศึกษา

บทประธาน "การใช้ภาษาไทย" จะปรากฏร่วมกับบทกริยา "ย่อมมีใช้" ไม่ได้ เพราะความหมายไม่สอดคล้องกัน บทประธานที่จะปรากฏกับบทกริยา "ย่อมมีใช้" ได้ ควรจะหมายถึง สิ่งมีชีวิต ประโยคนี้อาจพูดได้ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 ใช้ "การใช้ภาษาไทย" เป็นบทประธาน และ "ยังผิดอยู่" เป็นบทกริยา ทั้งนี้ "การใช้ภาษาไทยของคนไทยยังผิดอยู่ แม้กระทั่งในหมู่นักศึกษา"

แบบที่ 2 ใช้ "คนไทย" เป็นบทประธาน และ "ยังใช้" เป็นบทกริยาและเพิ่มบทกรรม "ภาษาไทย" ทั้งนี้ "คนไทยยังใช้ภาษาไทยอย่างผิดๆ แม้กระทั่งในหมู่นักศึกษา"

๒.๒.๑.๒ ความหมายของบทประธาน บทกริยา และบทขยายกริยาไม่สอดคล้องกัน

ประโยคบางประโยค ถ้าพิจารณาเฉพาะบทประธานกับบทกริยา ความหมายอาจจะสอดคล้องกัน หรือจะพิจารณาเฉพาะบทกริยากับบทขยายกริยา ความหมายก็สอดคล้องกัน แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกันทั้งบทประธาน บทกริยา และบทขยายกริยาแล้ว จะมีความหมายไม่สอดคล้องกัน

ตัวอย่างเช่น

คนตรีไทยมีใช้เป็นของน่าเบื่อหน่ายหรือชวนง่วงแต่อย่างใด แต่เป็นวิธีการ
(สิ่ง)

ที่คนรุ่นเก่าได้คิดประดิษฐ์ขึ้น

บทประธาน "คนตรีไทย" บทกริยา "เป็น" และบทขยายกริยา "วิธีการ" ไม่สอดคล้องกัน เพราะ "คนตรีไทย" หมายถึง เครื่องมือชนิดหนึ่ง ควรจะใช้คำสรรพนาม "สิ่ง"

แทน

การเรียนภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่น่าสนใจและน่าเรียนมาก

บทประพันธ์ "การเรียนภาษาไทย " บทกริยา " เป็น " และบทขยายกริยา " วิชา " ไม่สอดคล้องกัน เพราะ "การเรียนภาษาไทย" มีความหมายเป็นนามธรรม ไม่ใช่ "วิชา" ประโยคนี้อาจพูดได้ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 ใช้ "ภาษาไทย" เป็นบทประพันธ์ทั้งนี้ "ภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่น่าสนใจและน่าเรียนมาก"

แบบที่ 2 ใช้ "การเรียนภาษาไทย" เป็นบทประพันธ์ และ "จึงน่าสนใจ" เป็นบทกริยา ทั้งนี้ "การเรียนภาษาไทยจึงน่าสนใจมาก"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับเป็นสถาบันที่มีเกียรติ และเพียบพร้อมไปด้วยคุณวุฒิทางคานต่างๆ

บทประพันธ์ "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" บทกริยา "เพียบพร้อม" และบทขยายกริยา "ไปด้วยคุณวุฒิทางคานต่างๆ" ไม่สอดคล้องกัน บทประพันธ์ที่จะปรากฏกับบทกริยา และบทขยายกริยาคงกล่าวนี้ได้ ควรจะหมายถึงสิ่งมีชีวิต เช่น "บุคคลผู้นี้เพียบพร้อมไปด้วยคุณวุฒิทางคานต่างๆ" ประโยคข้างบนนี้อาจจะใช้ว่า "และเพียบพร้อมไปด้วยบุคคลที่ทรงคุณวุฒิทางคานต่างๆ"

เมื่อเอ่ยถึงคณะอักษรศาสตร์ ทุกคนก็จะรู้สึกทึ่ง และเป็นเหมือนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

บทประพันธ์ของประโยคนี้คือ "ทุกคน" ไม่ใช่ "คณะอักษรศาสตร์" เพราะฉะนั้นจะปรากฏร่วมกับบทกริยา "เป็น" และบทขยายกริยา "เหมือนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์" ไม่ได้ เพราะความหมายไม่สอดคล้องกัน ประโยคนี้อาจจะพูดได้ว่า "เมื่อเอ่ยถึงคณะอักษรศาสตร์ ทุกคนก็จะรู้สึกทึ่ง และรู้สึกว่าเป็นเหมือนสถานที่ศักดิ์สิทธิ์"

ฐานะของเด็กแต่ละคนนั้นมาจากครอบครัวฐานะต่างๆกัน

บทประพันธ์ "ฐานะ" จะปรากฏร่วมกับบทกริยา "มา" และบทขยายกริยา "จากครอบครัวฐานะต่างๆกัน" ไม่ได้ เพราะมีคำว่า "ฐานะ" ซ้ำกัน ประโยคนี้อาจพูดได้ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 ใช้ "ฐานะ" เป็นบทประธาน และ "แตกต่าง" เป็นบทกริยา ดังนั้น
"ฐานะของแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน"

แบบที่ 2 ใช้ "เด็กแต่ละคน" เป็นบทประธาน "มา" เป็นบทกริยา และ "จาก
ครอบครัวฐานะต่างกัน" เป็นบทขยายกริยา ดังนั้น "เด็กแต่ละคนนั้นมาจากครอบครัวฐานะ
ต่างๆกัน"

๒.๑.๓ ความหมายของบทกรรมและบทขยายกรรมไม่สอดคล้องกัน

ตัวอย่างเช่น

บรรยากาศสงบเงียบ มีแต่เสียงของธรรมชาติ อันได้แก่ นกเสียงใส จับ
กลุ่มอยู่ตามสุ่มทุมพุ่มไม้

บทกรรม "เสียงของธรรมชาติ" ไม่สอดคล้องกับบทขยายกรรม "นกเสียงใส"
บทขยายกรรมที่จะปรากฏร่วมกับบทกรรมนี้ได้ ควรจะมีความหมายเกี่ยวกับเสียง ประโยคนี้อาจพูดได้ ดังนี้ "บรรยากาศสงบซึ่งมีแต่เสียงของธรรมชาติ อันได้แก่ เสียงใสของนก
ที่จับกลุ่มอยู่ตามสุ่มทุมพุ่มไม้"

๒.๒ การใช้คำที่หมายถึงสิ่งเดียวกันในบทต่างๆไม่สอดคล้องกัน

การใช้คำที่หมายถึงสิ่งเดียวกันในบทต่างๆไม่สอดคล้องกัน หมายถึง การที่นิสิตใช้
คำคนละคำที่หมายถึงสิ่งเดียวกัน ทำหน้าที่เป็นบทต่างๆในประโยค แทนที่จะใช้คำคำเดียว
กัน ข้อผิดพลาดในเรื่องนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 หัวข้อ คือ

๒.๒.๑ การใช้คำในบทประธานและบทขยายกริยาไม่สอดคล้องกัน

๒.๒.๒ การใช้คำในบทขยายกริยาไม่สอดคล้องกัน

๒.๒.๑ การใช้คำในบทประธานและบทขยายกริยาไม่สอดคล้องกัน

ตัวอย่างเช่น

เมืองไทยในปัจจุบันกล่าวกันว่าเป็นประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา

บทประธาน "เมืองไทย" ไม่สอดคล้องกับบทขยายกริยา "ประเทศ" เพราะกล่าวถึงสิ่งเดียวกัน แต่ใช้คำนามคนละคำ ควรจะใช้คำนามคำเดียวกันดังนี้

"เมืองไทยในปัจจุบันกล่าวกันว่าเป็นเมืองที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา" หรือ
 "ประเทศไทยในปัจจุบันกล่าวกันว่าเป็นประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา"

ประเทศต่างๆในทวีปยุโรป ได้ชื่อว่าเป็นทวีปที่มีประเทศที่เจริญมากที่สุด

บทประธาน "ประเทศ" ไม่สอดคล้องกับบทขยายกริยา "ทวีป" เพราะกล่าวถึงสิ่งเดียวกัน แต่ใช้คำนามคนละคำ ควรจะใช้คำนามคำเดียวกัน ดังนี้

"ประเทศต่างๆในทวีปยุโรป ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่เจริญมากที่สุด" หรือ
 "ทวีปยุโรปได้ชื่อว่าเป็นทวีปที่มีประเทศที่เจริญมากที่สุด"

เมืองเชียงใหม่นับว่าเป็นจังหวัดที่เจริญมาก

บทประธาน "เมือง" ไม่สอดคล้องกับบทขยายกริยา "จังหวัด" เพราะกล่าวถึงสิ่งเดียวกัน แต่ใช้คำนามคนละคำ ควรจะใช้คำนามคำเดียวกัน ดังนี้

"เมืองเชียงใหม่ นับว่าเป็นเมืองที่เจริญมาก" หรือ
 "จังหวัดเชียงใหม่ นับว่าเป็นจังหวัดที่เจริญมาก"

วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่น่านิยมหลงใหลมากกว่าอารยธรรมตะวันตก

บทประธาน "วัฒนธรรม" ไม่สอดคล้องกับบทขยายกริยา "อารยธรรม" เพราะกล่าวถึงสิ่งเดียวกัน แต่ใช้คำนามคนละคำ ควรจะใช้คำนามคำเดียวกัน ดังนี้

"วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่น่านิยมหลงใหลมากกว่าวัฒนธรรมตะวันตก"
 "อารยธรรมไทยเป็นสิ่งที่น่านิยมหลงใหลมากกว่าอารยธรรมตะวันตก"

๔.๒.๒.๒ การใช้คำในบทขยายกริยาไม่สอดคล้องกัน

ตัวอย่าง เช่น

เด็กจะต้องได้รับการดูแลและเอาใจใส่จากเขาเหล่านั้น เพราะฉะนั้นเด็กจะดีหรือเลวย่อมขึ้นอยู่กับท่านเหล่านั้น

บทขยายกริยา "เขา" และ "ท่าน" กล่าวถึงบุคคลเดียวกัน ควรใช้คำสรรพนาม "เขา" หรือ "ท่าน" คำใดคำหนึ่งให้เหมือนกันทั้งสองแห่ง

การสอนภาษาต่างประเทศในคณะอักษรศาสตร์ มีทั้งภาษาที่ให้เลือกและ วิชาที่บังคับ
(ภาษา)

บทขยายกริยา "ภาษา" และ "วิชา" กล่าวถึงสิ่งเดียวกัน ควรใช้คำนามคำเดียวกัน ในประโยคนี้ ตอนต้นประโยคกล่าวถึง "ภาษา" เพราะฉะนั้นจึงควรใช้คำว่า "ภาษา" ทั้ง 2 แห่ง

คณะอักษรศาสตร์เป็นคณะที่มีการสอนหนักไปในด้านการเรียนภาษา

บทขยายกริยา "การสอน" และ "การเรียน" ไม่สอดคล้องกัน เพราะกล่าวถึงสิ่งเดียวกัน ควรจะใช้คำนามคำเดียวกัน อาจจะใช้ "การสอน" หรือ "การเรียน" คำใดคำหนึ่งทั้ง 2 แห่ง สำหรับประโยคนี้ บทขยายกริยาบทหลังอาจจะละไว้ก็ได้

3. การจัดบทต่างๆในประโยคไม่เหมาะสม

การจัดบทต่างๆในประโยคไม่เหมาะสม หมายถึงการที่นิสิตเขียนประโยคต่างๆโดยจัดคำหรือข้อความที่ทำหน้าที่เป็นบทต่างๆไม่ดี เช่น คำหรือข้อความที่ควรเป็นบทประธาน นิสิตใช้เป็นบทขยายกริยา เป็นต้น การจัดบทต่างๆไม่เหมาะสมนี้ อาจจะทำให้ประโยคนั้นไม่ไต่ความหมายดีเท่าที่ควร หรืออาจจะทำให้ประโยคนั้นเป็นประโยคที่ไม่ถูกต้อง ในประโยคเดียวกันนั้น เราสามารถจะจัดบทต่างๆใหม่ให้เหมาะสม กะทัดรัด และเข้าใจง่ายขึ้นได้

ตัวอย่างเช่น

ฉันคิดว่าคงจะสนุกสนานในการเดินทาง และให้ความรู้แก่ฉันพอสมควร
(ฉันคิดว่าการเดินทางคงจะสนุกสนาน)

ข้อความที่ขีดเส้นใต้มีลักษณะเป็นสังกรประโยค บทประธานของमुख्यประโยคและอนุประโยค ก็คือ "ฉัน" แต่ประโยคนี้ควรจัดให้ "การเดินทาง" เป็นประธานของอนุประโยค

เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นบทประธานของคำกริยา "ให้" ในข้อความต่อมาด้วย ดังนี้
 "ฉันคิดว่า การเดินทางคงจะสนุกสนาน และให้ความรู้แก่ฉันพอสมควร"

พอดีตรงกับวันนั้นเป็นวันพระ

(พอดีวันนั้น { ตรงกับ } วันพระ)
 { เป็น }

ประโยคนี้ไม่ถูกต้อง เนื่องจากประโยคนี้มีใจความเพียงอย่างเดียว ควรจะเป็นประโยคเดียว แต่นิสิตใช้บทกริยาถึง 2 บท "ตรง" และ "เป็น" ควรจะเลือกใช้บทใดบทหนึ่ง ดังนี้ "พอดีวันนั้นตรงกับวันพระ" หรือ "พอดีวันนั้นเป็นวันพระ"

... และรู้สึกห่างระหว่างอาจารย์กับนิสิต
 (และรู้สึกว่าอาจารย์และนิสิตห่างเหินกันมาก)

บทกริยา "รู้สึกห่าง" ไม่ค่อยได้ใจความ ประโยคนี้ควรจะจัดให้ "อาจารย์และนิสิต" เป็นบทประธาน และ "ห่างเหิน" เป็นบทกริยา ดังนี้ "และรู้สึกว่าอาจารย์และนิสิตห่างเหินกันมาก"

(ชมรมนี้อาจจะเป็นชมรมเล็กๆ) และเป็นที่ยอมรับไปสำหรับบางคน
 (และบางคนอาจจะมองผ่านไป)

ข้อความที่ขีดเส้นใต้มีลักษณะเป็นประโยคกรรม คือ ประโยคที่เอาบทกรรมขึ้นมาเป็นบทประธาน บทกรรมของประโยคที่ขีดเส้นใต้คือ "ชมรม" ซึ่งละไว้เพราะกล่าวถึงแล้วในประโยคข้างหน้า สำหรับประโยคหลังนี้ไม่จำเป็นต้องใช้รูปประโยคกรรม เพราะเข้าใจยาก ควรจะใช้ประโยคกรรมค้ำที่เอาประธานขึ้นต้น โดยจัดให้ "บางคน" เป็นบทประธาน ดังนี้

๑๑ ชมรมนี้อาจจะเป็นชมรมเล็กๆ) และบางคนอาจจะมองผ่านไป"

๑๒ พระเหล่านี้จึงเป็นผู้ที่ถนัดกับหน้าถือตาและเคารพยำเกรงมาก

ประโยคนี้เป็นประโยคที่มีบทกรรม คือ "พระเหล่านี้" ขึ้นต้น และใช้ "ถูก" เป็นคำช่วยกริยา ซึ่งคำ "ถูก" นี้ทำให้ประโยคไม่ได้อรรถาธิบาย เพราะเรามักจะใช้ "ถูก"

ช่วยคำกริยาที่มีความหมายไปในทางไม่ดี เช่น ถูกตี ถูกใส่ร้าย เป็นต้น ประโยคนี้ควรจะใช้ "ได้รับ" เป็นบทกริยา และ "ความนับหน้าถือตาและความเคารพยำเกรง" เป็นบทกรรมดังนี้ "พระเหล่านี้จึงเป็นผู้ที่ได้รับความนับหน้าถือตาและความเคารพยำเกรงมาก" หรืออาจจะจัดให้ "คน" เป็นบทประธานของอนุประโยค ก็ได้ ดังนี้ "พระเหล่านี้จึงมีคนนับหน้าถือตาและเคารพยำเกรงมาก"

คำว่าเสภา ในความคิดเห็นของข้าพเจ้า แปลว่าการเล่านิทานโดยการนำ
เข้ามาผูกกันในรูปของสำนวนกลอน

ข้อความที่ขีดเส้นใต้ บทกริยา "นำ" ไม่มีกรรมมารับ และบทกริยา "ผูกกัน" ไม่เข้ากับข้อความ ควรจะใช้ "ผูกเป็น" และเพิ่มคำว่า "เรื่อง" ให้เป็นบทกรรมของบทกริยา "นำ" และตัด "ในรูปของ" ออกดังนี้ "โดยการนำเรื่องเข้ามาผูกเป็นสำนวนกลอน"

บทความเรื่องนี้น่าจะคงเป็นที่ได้รับการอ่านอย่างกว้างขวาง (เพราะจัดพิมพ์
ในสยามรัฐ ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมมาก)

ข้อความที่ขีดเส้นใต้เป็นสังกรประโยค แต่ในอนุประโยคนี้ใช้รูปประโยค แบบ
ประโยคกรรมโดยไม่จำเป็น ควรจะใช้ "ผู้" เป็นบทประธาน และ "อ่าน" เป็นบทกริยาดังนี้
"บทความเรื่องนี้คงจะมีผู้อ่านกันอย่างกว้างขวาง"

การที่ให้เด็กศึกษาวรรณคดีเก่าๆนั้น มิใช่เป็นการให้เด็กโง่งม อยุ่กับ
(มิได้ทำให้เด็กโง่งม)

ความคิดเก่าๆตามที่อยู่เขียนกล่าวไว้

ข้อความที่ขีดเส้นใต้ ควรจะใช้ "มิได้ทำให้" เป็นบทกริยาแทน "มิใช่เป็น" และใช้
"เด็กโง่งม" เป็นบทกรรม ดังนี้ "...มิได้ทำให้เด็กโง่งม..."

สำนวนภาษาของผู้เขียนออกจะเป็นสำนวนพูดสักหน่อย เช่นคำว่า...ซึ่งอาจ
จะเป็นผลแก่ผู้อ่านว่าไม่ค่อน่าเชื่อถือนัก
(ทำให้ผู้อ่านไม่คอยเชื่อถือนัก)

ข้อความที่ขีดเส้นใต้ ควรจะใช้ "ทำให้" เป็นบทกริยา และ "ผู้อ่าน" เป็นบทกรรม

ดังนั้น "ทำให้ผู้อ่านไม่ค่อยเชื่อถือนัก"

...เพื่อมิให้ตกเป็นเหยื่อของความรู้เท่าไม่ถึงการณ์แก่คอมมิวนิสต์
(คอมมิวนิสต์โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์)

ประโยคนี้ควรจะใช้ "คอมมิวนิสต์" เป็นบทขยายกรรม และ "โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์" เป็นบทขยายกริยา ดังนั้น "...เพื่อมิให้ตกเป็นเหยื่อของคอมมิวนิสต์โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์"

4. การขาดคำที่จำเป็นในประโยค

การขาดคำที่จำเป็นในประโยค หมายถึง การที่นักเขียนประโยคต่างๆ ไม่สมบูรณ์โดยขาดคำชนิดใดชนิดหนึ่งไป ข้อผิดพลาดในเรื่องนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น 5 ชนิด คือ

1. 4.1 การขาดคำนาม
2. 4.2 การขาดคำกริยา
3. 4.3 การขาดคำบุพบท
4. 4.4 การขาดคำเชื่อมประโยค
5. 4.5 การขาดคำเชื่อมสัมพันธ์

1. 4.1 การขาดคำนาม

การขาดคำนามในที่นี้หมายถึง การขาดคำนามที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นของประโยค ถ้าคำนามที่กล่าวถึงมาแล้ว ทำหน้าที่คนละอย่างกับคำนามที่จะกล่าวถึงในตอนหลัง เราไม่ควรจะละคำนามคำหลัง เพราะจะทำให้ความหมายไม่ชัดเจน

ตัวอย่าง

พระอภัยมณีมีนิสัยซื่อซลาด ไม่กล้าเผชิญกับความจริงมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งเมื่อเทียบกับศรีสุวรรณแล้ว x เค้นกว่ามาก
(ศรีสุวรรณ).

คำนาม "ศรีสุวรรณ" ที่กล่าวถึงตอนแรก ทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยา ส่วนคำนาม

คำหลังที่นิสิตละไว้ ทำหน้าที่เป็นบทประธาน เราจึงควรกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ถ้าไม่กล่าวซ้ำ ผู้อ่านอาจเข้าใจว่า คำนามที่ละไว้ นั้น คือ คำ "พระอภัยมณี" เพราะ "พระอภัยมณี" เป็นคำนามที่ทำหน้าที่บทประธานอยู่แล้ว

4.2 การขาดคำกริยา

ประโยคที่นิสิตเขียนส่วนมากเป็นสังกรประโยค ซึ่งต้องการคำกริยา ทั้งในमुखยประโยคและอนุประโยค แต่นิสิตเขียนคำกริยาไม่ครบ

พระยาอุปกิตศิลปสาร ได้ให้คำอธิบายเรื่องสังกรประโยคไว้ดังนี้ .

สังกรประโยค แปลว่าประโยคแต่ง ประโยคปรุง ซึ่งหมายความว่า เอกรรตประโยค ที่ใช้เอกรรตประโยคด้วยกันทำหน้าที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของเอกรรตประโยคหน้า ซ้อนขึ้นอีกชั้นหนึ่ง สังกรประโยคที่กล่าวนี้จะต้องมี (1) ประโยคใหญ่อยู่ประโยคหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า मुखยประโยค แปลว่าประโยคหัวหน้า (2) และจะต้องมีประโยคน้อยแทรกเข้ามาเป็น ส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคใหญ่นั้นอย่างน้อยประโยคหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า อนุประโยค⁶

ข้อผิดพลาดในเรื่องนี้อาจแบ่งได้เป็น 3 หัวข้อ คือ

4.2.1 ขาดสกรกริยา

ตัวอย่างเช่น

น้องๆ อาจเคยเห็นกิจกรรมที่ทางชมรมนาฏศิลป์และดนตรีไทย ส.จ.ม.
X มาแล้วในงานต่างๆ
 (แสดง)

⁶พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย, (พระนคร : 2514) หน้า 262

"เคยเห็น" เป็นบทกริยามุขยประโยค แต่ในอนุประโยคยังไม่มีบทกริยา จึงควรใช้ "แสดง" เป็นบทกริยาของอนุประโยค

5.4.2.2 ขาคณิตตรรกวิทยา

ตัวอย่างเช่น

(เชียงใหม่ปัจจุบันนี้เจริญมาก) นับเป็นเมืองที่เจริญ x ที่ 2 รองจาก
(เป็น)

กรุงเทพ ฯ

ประโยคนี้เป็นสังกรประโยคที่มีอนุประโยคซ้อนกัน 2 อนุประโยค "นับเป็น" เป็นบทกริยาของมุขยประโยค "เจริญ" เป็นบทกริยาของอนุประโยคแรก ส่วนอนุประโยคที่ 2 ยังขาดบทกริยาอยู่ จึงควรเติมบทกริยา "เป็น"

นิสิตที่เข้ามาเรียนปีหนึ่งนั้น จะเห็นได้ว่าลักษณะความแตกต่างในการเรียนภาษาไทยที่ตนเคยเรียนมาแล้ว จาก ป.1. จนจบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย x อย่างไร
(เป็น)

ประโยคนี้เป็นสังกรประโยคที่มีอนุประโยคซ้อนกัน 2 อนุประโยค "จะเห็นได้" เป็นบทกริยาของมุขยประโยค "เคยเรียน" เป็นบทกริยาของอนุประโยค แต่ยังขาดบทกริยาของอนุประโยคอีกประโยคหนึ่ง จึงควรเติมบทกริยา "เป็น" เข้าไป

ความไฝ่ฝันของท่านทั้งหลายในขณะนี้ x มีความต้องการที่จะเข้ามาศึกษา
(คือ)

ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยคนี้ก็เป็นสังกรประโยคที่มีอนุประโยคซ้อนกัน 2 ประโยค "มี" เป็นบทกริยาของอนุประโยคประโยคแรก "เข้ามาศึกษา" เป็นบทกริยาของอนุประโยคประโยคที่ 2 ประโยคนี้จึงยังขาดบทกริยาของมุขยประโยค จึงควรเติมบทกริยา "คือ" เข้าไป

4.2.3 ซากกริยานุเคราะห์

ตัวอย่างเช่น

(พระราชนิพนธ์ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเยี่ยม) เราก็คงจะได้ศึกษา
ในอันที่ x ก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม
(จะ)

"คงจะได้ศึกษา" เป็นบทกริยาของมุขยประโยค "ก่อให้เกิด" เป็นบทกริยา
ของอนุประโยค มุขยประโยคมีคำกริยานุเคราะห์ "จะ" ฉะนั้นเพื่อความหมายชัดเจน
ขึ้น ควรจะเติมคำกริยานุเคราะห์ในอนุประโยคด้วย

4.3 การขาดคำบุพบท

คำบุพบทคือ คำที่ประกอบข้างหน้าคำนามหรือคำสรรพนาม ข้อผิดพลาดในเรื่อง
การขาดคำบุพบทของนิสิต อาจแบ่งออกได้เป็น 2 หัวข้อคือ

4.3.1 ขาดคำบุพบทที่ใช้ตามหลังคำกริยา

ตัวอย่างเช่น

เด็กจำเป็นต้องมีการคบค้าสมาคม x เพื่อนฝูง
(กับ)

คำกริยา "มี" และบทกรรม "การคบค้าสมาคม" ควรจะตามด้วยคำบุพบท
"กับ"

... เพราะแม้แต่ไปยุ่ง x งานของตัวเอง
(กับ)

คำกริยา "ยุ่ง" ควรตามด้วยบุพบท "กับ"

แพะชั้นต่างๆ มีอิทธิพล x เค้ก้วยุ่นมาก
(ต่อ)

คำกริยา "มี" และบทกรรม "อิทธิพล" ควรตามด้วยบุพบท "ต่อ"

4.3.2 ขาคำพบพจน์นำหน้าคำนามและคำสรรพนามที่แสดงความเป็นเจ้าของ

ตัวอย่างเช่น

ความงาม x ธรรมชาติยามใด ที่งามเท่ายามรุ่งอรุณนั้น ทาได้ยากนัก
(ของ)

สมาชิกทุกคนจะอยู่กันอย่างภราดรภาพ ทุกคนเคารพสิทธิ x กันและกัน
(ของ)

4.4 การขาคำเชื่อมประโยค

คำเชื่อมประโยค คือ คำที่เชื่อมประโยค 2 ประโยคให้เป็นประโยคใหญ่ประโยคเดียวกัน⁷ ข้อฝึกพลาดในเรื่องนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 หัวข้อ คือ

4.4.1 ขาคำเชื่อมในอนุประโยค

พระยาอุปกิตศิลปสารกล่าวไว้ว่า "อนุประโยค คือ เอกประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป และมีคำสันธาน⁸ เป็นเครื่องเกี่ยวเชื่อมอยู่ในระหว่างเอกประโยคนั้นๆ"⁹ คำสันธานที่ทานกล่าวถึงก็ได้แก่คำ และ, หรือ, แต่ เป็นต้น

ตัวอย่างเช่น

ลักษณะการสอนคล้ายกับระดับมัธยม x ที่ดีกว่าหรือไม่เหมือนก็คือ มิได้มี
(แต่)

การอ่านให้ฟังที่ละบรรทัด

⁷ คุปทที่ 1 หน้า 17

⁸ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เรียกคำสันธานว่า คำเชื่อมประโยค

⁹ พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร : 2514) หน้า 237

..4.4.2 ขาดคำเชื่อมในสังกรประโยค

พระยาอุปกิตศิลปสาร กล่าวไว้ว่า บทเชื่อมอนุประโยคมีคำ ให้, ว่า, เมื่อ, จน, เพราะ, ที่, ซึ่ง, อัน¹⁰

ตัวอย่าง ขาดคำเชื่อม "ให้"

...เพื่อฝึกนิสัย X รู้จักการเป็นผู้นำ
(ให้)

ตัวอย่าง ขาดคำเชื่อม "ว่า"

นิสัยใหม่อาจจะยังไม่รู้จักสโมสร นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และชมรม
ต่างๆ นั้น X มีจุดประสงค์และการดำเนินงานอย่างไร
(ว่า)

เราสามารถรู้จากภาษาที่ใช้ X เป็นภาษาสมัยพ่อบุญหรือสมัยกรุงศรี
(ว่า)

อยุธยา

ตัวอย่าง ขาดคำเชื่อม "ที่"

พีโนนามของประธานชมรมกลุ่มพุทธ ยืนคืออย่างยิ่ง X ได้ต้อนรับน้องใหม่
(ที่)

ทุกคน

ชมรมของเราพร้อมทุกเวลา X จะรับสมาชิกโดยไม่จำกัดจำนวน
(ที่)

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 264-7

5.1 การเพิ่มค่ากริยา

ตามปกติประโยคต่างๆ ถ้าเป็นเอกพจน์ประโยค ก็จะมีบทกริยาเพียงบทเดียว ถ้าเป็นอเนกพจน์ประโยค ก็อาจจะมีบทกริยามากกว่า 1 บท และถ้าเป็นสังกรประโยคก็จะมีบทกริยาอย่างน้อย 2 บท คือ ในमुख्यประโยคบทหนึ่ง และในอนุประโยคบทหนึ่ง หรืออาจจะมีบทกริยาเพิ่มขึ้นได้ตามจำนวนอนุประโยคที่เพิ่มขึ้น แต่ในเอกพจน์ประโยคทุกประโยคซึ่งอาจจะเป็นส่วนประกอบของอเนกพจน์ประโยค หรือสังกรประโยค จะมีบทกริยาประโยคละหนึ่งบท

บทกริยาแต่ละบทอาจจะประกอบด้วยค่ากริยาหลายค่า และค่ากริยาเหล่านั้นควรมีใจความรวมกันเป็นใจความเดียว เราจึงจะนับเป็นบทหนึ่ง ถ้าค่ากริยาเหล่านั้นมีใจความแยกกันไปเป็นหลายอย่าง ก็จะกลายเป็นบทกริยา 2 บท

ตัวอย่างเช่น

ทุกครั้งที่ไปเป็นต้องได้ความรู้ที่ดีตัวนำกลับมาด้วยเสมอ ไม่มากก็น้อย
(x)

ประโยคนี้เป็นสังกรประโยค "ไป" เป็นบทกริยาของอนุประโยค "เป็นต้องได้นำกลับมา" เป็นบทกริยาของमुख्यประโยค จะเห็นว่า ค่ากริยา "ได้" และ "นำ" มีใจความแยกกันไป ควรจะตัดค่ากริยา "นำ" ออก หรือจะใช้ "ได้" เป็นกริยานุเคราะห์ และ "นำ" เป็นสกรรมกริยาก็ได้ ดังนี้

"...เป็นต้องได้นำความรู้ที่ดีตัวนำกลับมาด้วยเสมอ..."

หนังสือพวกนี้ส่วนมากเป็นเรื่องอ่านเล่น หรือนวนิยาย บทละคร ที่มีแทรก
(x)

ปรัชญา ธีวิท

ประโยคนี้เป็นสังกรประโยค "เป็น" เป็นบทกริยาของमुख्यประโยค "มี" และ "แทรก" เป็นบทกริยาของอนุประโยคซึ่งมีอยู่ประโยคเดียว เราควรจะใช้บทกริยาเพียงบทเดียว "มี" และ "แทรก" มีใจความต่างกันไปไม่ได้ร่วมเป็นบทเดียวกันควรจะเลือกเอาค่าใดค่าหนึ่ง ในที่นี้ใช้ "แทรก" จะได้อรรถาธิบายว่า ประโยคที่อาจใช้คำกริยาดำอื่นร่วมกับคำกริยา "แทรก" ได้ แต่คำกริยาเหล่านั้นต้องไม่ใช่กริยาแท้ของประโยค เช่น ได้แทรก , ยังแทรก

คนสมัยนั้นนิยมการเล่านิทานจึงแต่งเติมเสริมต่อและผูกเป็นเรื่องราวต่างๆ
เกิดขึ้น

(X)

ประโยคนี้เป็นอนุประโยคย่อย ซึ่งประกอบด้วยอนุประโยค 3 ประโยค

"นิยม" เป็นบทกริยาของประโยคที่ 1

"แต่งเติม" เป็นบทกริยาของประโยคที่ 2

"ผูกเป็น" เป็นบทกริยาของประโยคที่ 3

บทกริยา "เกิด" เกิดเข้ามาจึงควรตัดออก

5.2 การเพิ่มคำบุพบท

5.2.1 การใช้บุพบทนำหน้ากรรม

ตามปกติประโยคที่มีบทกริยาเป็นสกรรมกริยา จะมีกรรมตามหลังบทกริยา โดยไม่ต้องมีคำบุพบทมาคั่น แต่ในตัวอย่างข้อฝึกพลาศต่อไปนี้ นิสิตใช้คำบุพบทนำหน้ากรรม คือ นำคำบุพบทนั้นมาคั่นระหว่างสกรรมกริยาและบทกรรมโดยไม่จำเป็น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. ใช้บุพบท "ใน"

คั่นระหว่างกริยา "รัก" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

มีฉันเพียงคนเดียวที่ดูกลมในยามเช้าเช่นนี้ เพราะรักในธรรมชาติยามเช้า

(X)

วรรณคดีไทยจะนำเสนอใจมากสำหรับผู้ที่รักในวรรณคดีไทย

(X)

คั่นระหว่างกริยา "เข้าใจ" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

...มีการสอนให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเข้าใจในส่วนที่ใช้ทั้งเก่าและ
(X)

ใหม่

การใช้ภาษาไทยที่ผิดๆ และไม่เข้าใจในภาษาของตัวเองให้ดีเพียงพอจะ
(X)

ทำให้เราต้องอธิบายผู้อื่น

ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำให้นิสิตใครๆซึ้งและเข้าใจในวิชาภาษาไทย
(X)

...ทำให้นิสิตสับสน และไม่เข้าใจในหลักภาษาไทยมากยิ่งขึ้น
(X)

...และเพื่อที่จะทราบว่า นิสิตเข้าใจในหลักเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว
(X)
นิสิตอาจจะต้องเขียนรายงานส่งอาจารย์

การศึกษาตามแนวจิตวิทยา ทำให้สามารถเข้าใจในปัญหา ซึ่งการศึกษา
(X)
ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ไม่สามารถให้คำตอบแก่เราได้

คั่นระหว่างกริยา "สอน" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

การเขียนภาษาไทยในคณะอักษรศาสตร์นั้น ทางคณะได้จัดสอนในวิชาต่างๆ
(X)
ดังต่อไปนี้...

คณะอักษรศาสตร์สอนทั้งในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
(X)

คั่นระหว่างกริยา "เมื่อ" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

ได้มีการเปิดโอกาสให้นิสิตใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาด้วย ทำให้นิสิตรู้สึก
สนุกสนาน และไม่เบื่อในการเรียน
(X)

นิสิตบางคนเบื่อในการเรียน
(X)

กิจกรรม "ส่งเสริม" และกรรมตัวอย่างเช่น

สโมสรนิสิตจุฬา มีการส่งเสริมในกิจกรรมนิสิต เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์
ระหว่างนิสิต
(X)

กิจกรรม "ประกัน" และกรรมตัวอย่างเช่น

ชมรมของเรายังประกันในความปลอดภัยแก่สมาชิกด้วย
(X)

กิจกรรม "วิเคราะห์" และกรรมตัวอย่างเช่น

... เพื่อให้ นิสิต ได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ใน
ปัญหานี้
(X)

กิจกรรม "สนใจ" และกรรมตัวอย่างเช่น

หากน้องคนโตสนใจในการว่ายน้ำ.....

(X)

ขั้นระหว่างกริยา "ศึกษา" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

ผู้ที่จะศึกษาในภาษาต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ในภาษานั้นๆ ก็พอ

(X)

สำหรับประโยคนี้ คำบุพบท "ใน" ที่อยู่ท้ายประโยคไม่ได้ขั้นระหว่างกริยาและกรรม จึงยังคงเอาไว้

ขั้นระหว่างกริยา "ทวงใบ" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

ข้าพเจ้ารู้สึกทวงใบในวรรณคดีไทย

(X)

ข. ใ้พบพบท "ถึง"

ขั้นระหว่างกริยา "แนะนำ" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

ก่อนอื่นที่จะขอแนะนำถึงกิจกรรมและผลงานของชมรมเสียก่อน

(X)

ในโอกาสนี้ ขอแนะนำถึงชมรมที่ข้าพเจ้าใ้ใจมากที่สุดคือชมรมวิเทศ

(X)

สัมพันธ์

ที่จะแนะนำถึงกิจกรรมต่างๆ ในชมรมกีฬาทางน้ำ

(X)

คั้นระหว่างกริยา "เรียน" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

ในปีที่ 1 ข้าพเจ้าได้เรียนถึงระบบเสียงในภาษาไทย
(X)

นอกจากนี้ก็ยังเรียนถึงการสัมมนา
(X)

คั้นระหว่างกริยา "ศึกษา" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสศึกษาถึงวิชาการต่างๆ ในขณะนี้
(X)

คั้นระหว่างกริยา "เป็นห่วง" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

ผู้เขียนเป็นคณหนูมที่รักความก้าวหน้าของประเทศชาติ และเป็นห่วงถึง
(X)

หลักสูตรการศึกษาอันเป็นสิ่งที่เสริมสร้างทัศนคติของเยาวชน

ค. ไขพบท "จาก"

คั้นระหว่างกริยา "ไว้" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

บรรยภาศรอบๆ ตัวฉันยังเงียบสงบ ไว้จากเสียงคน, เสียงรถ ไว้จาก
(X) (X)

การจจแจ และจากการสัญจรของคน
(X)

ง. ไขพบท "ต่อ"

คันระหวางกรรยา "ตราตรึง" และกรรรม

ท้าวอย่างเช่น

ข้าพเจ้าอยากจะให้ภาพนั้นตราตรึงต่อดวงตาของข้าพเจ้าตลอดไป
(X)

คันระหวางกรรยา "สนใจ" และกรรรม

ท้าวอย่างเช่น

เราควรหันมาสนใจต่อการเรเรียนภาษาไม่ว่าภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ
(X)

นิสัยคณะอักษรศาสตร์ไม่คอยสนใจต่อภาษาไทย
(X)

คันระหวางกรรยา "เบื้อหน่าย" และกรรรม

ท้าวอย่างเช่น

มีนิสัยบางคนที่รู้สึกเบื้อหน่ายต่อวิชานี้
(X)

จ. ใซ้พบท "กับ"

คันระหวางกรรยา "ถาม" และกรรรม

ท้าวอย่างเช่น

มักจะมีคณถามกับข้าพเจ้าบ่อยๆ ว่าการใซ้ค่านั้นๆ ใซ้อย่างไร
(X)

คันระหวางกรรยา "เบื้อ" และกรรรม

ท้าวอย่างเช่น

นิสิตไม่ใช่นักวิชาที่เรียนหรืออาจารย์ที่สอน
(x)

ฉ. ไข่มุกพบท "ควย"

คั่นระหว่างกริยา "แทรก" และกรรม

ตัวอย่างเช่น

นอกจากนี้บางเรื่องยังแทรกควยคติสอนใจว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
(x)

เรื่องบุพพหน้าหน้ากรรมนี้ มีใช้กันบ้างตามสำนวนบาลี แต่ภาษาธรรมดาทั่วไปไม่นิยม
ใช้ ผู้เขียนขอยกคำอธิบายของพระยาอุปกิตศิลปสาร¹² ที่กล่าวถึงเรื่องนี้มาไว้ ณ ที่นี้ควย
บุพพหน้าหน้ากรรม ได้แก่คำ "ซึ่ง, แก่" ที่จริงบุพพหน้าหน้าหน้ากรรมการก (ผู้ถูก
กระทำ) ในภาษาไทยไม่นิยมใช้เลย มักชอบใช้กรรมการกลอยๆ ว่า "ฉันชอบเด็ก เขาชอบ
ฉัน" เป็นต้น

คำ "ซึ่ง" ที่ใช้นำหน้ากรรมการกนี้มักคิดมาจากหนังสือเทศน์ ซึ่งท่านใช้ตามสำนวน
บาลี เช่น "คนต้องอาศัยซึ่งกันและกัน" "เขายวีโลกซึ่งอาหาร" เป็นต้น

คำ "แก่" นี้ใช้ในหนังสือโบราณ เช่นตัวอย่าง "พระองค์อาศัยแก่เซตุนวิหาร"
เป็นต้น บัดนี้ไม่ได้ใช้แล้ว มีใช้อยู่บ้างก็เป็นคำพิเศษ เช่น ได้แก่กริยา "ถึง" เช่น "ถึงแก่
กรรม ถึงแก่ทิวาลัย ลู่แก่โทษ ฯลฯ" และกริยาเห็น เช่น "เห็นแก่หน้าเห็นแก่สินบน" เป็นต้น

หมายเหตุ บุพพหน้าหน้าหน้ากรรมการกนี้ในภาษาสามัญไม่นิยมใช้โดยมาก แต่คำ "ซึ่ง"
ยังคงใช้อยู่บ้างในสำนวนคติมาจากหนังสือเก่า ดังอย่างข้างบนนี้ประการหนึ่ง หรือใช้
ประโยคที่มีภาคกริยาคือยาว เมื่อใส่ "ซึ่ง" เข้า จะได้ว่าง่ายว่าเป็นภาคกรรม ของประโยค
นั้นๆ เช่น "ผู้ใดซำกั๊ก็ ใญ่ผู้อื่นซำกั๊ก็ ซึ่งสัจธรรมมีชีวิต..." เป็นต้น ข้อหลังนี้ยังมีประโยคควร
เลือกใจตามควร

จากคำอธิบายนี้จะเห็นว่าบุพบทที่ยังใช้หน้ากรรมนั้นมีอยู่เพียง 2 คำเท่านั้น คือ คำว่า "ซึ่ง" และ "แก่" ส่วนคำบุพบทอื่นๆ ที่ใช้หน้ากรรมนั้นถือว่าเป็นคติมค

5.2.2 การใ้บุพบทหน้าประธาน

ประโยคในภาษาไทยโดยทั่วไป มักจะขึ้นต้นด้วยประธาน ประธานอาจจะเป็น คำนามหรือคำสรรพนามก็ได้ แต่จะไม่มีคำบุพบทอยู่ข้างหน้าประธาน (ประโยคในภาษาไทยบางประโยคอาจจะไม่ได้ขึ้นต้นด้วยประธาน อาจจะมีบุพบทลีมาขึ้นต้นได้ แต่บุพบท ลีในประโยคนั้นๆ จะทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยา ไม่ใ้บุพบทหน้าประธาน เช่น "ใ้ บ้านฝนไม่สาค" ในบ้านเป็นบุพบทลี ทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยา)

ใ้บุพบท "ใ้" หน้าประธาน

ตัวอย่างเช่น

ใ้ในการเรียนในคณะอักษรศาสตร์ส่วนใหญ่จะหนักไปทางภาษา
(x)

ใ้ในการที่ให้เด็กศึกษาวรรณคดีเก่าๆ นั้น มิได้ทำให้เด็กโง่งมง่าย
(x)

ใ้ในการอบรมสั่งสอน ก็เป็นหน้าที่ของครู
(x)

5.2.3 การใ้บุพบทซ้อนกันสองคำ ตัวอย่างเช่น

ใ้บุพบท "ใ้" และ "ณ" ซ้อนกัน เช่น

วันนี้เป็นวันมงคลอย่างยิ่ง ในการที่น้องใหม่ทุกคนได้มารวมพร้อมกันใ้
ณ ที่แห่งนี้

ควรจะตัดคำบุพบทออกคำหนึ่ง

5.3 การเพิ่มคำเชื่อมประโยค

เพิ่มคำ "แต่" ตัวอย่างเช่น

ชมรมนักอ่านหนังสือเป็นชมรมที่เพิ่งตั้งขึ้นใหม่ แต่แม้ว่าจะมีอายุได้เพียง 1 ปี แต่เราก็มีสมาชิกแล้วถึง 1,600 คน

ประโยคนี้มีคำ "แต่" 2 คำ ควรจะตัด คำใดคำหนึ่งออก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย